

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИКО-ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА І ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри публічного та
міжнародного права і правоохоронної
діяльності

протокол №2 від 07.09.2020 року

В.о. завідувачки кафедри

доцент Ірина РИЖЕНКО

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 11
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО**

Освітня програма **Право**
першого (бакалаврського рівня)
Спеціальність **081 Право**
Галузь знань **08 Право**

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Конституційне право
Викладач (і)	Задорожня Олена Володимирівна
Посилання на сайт	Особистий кабінет http://ksuonline.kspu.edu/
Контактний тел.	+380666582367
E-mail викладача	Zadorognia@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Очні: 15:00 – 16:00 (вівторок), online: 19:00-20:00 (четвер)

1. Анотація курсу:

Це нормативна навчальна дисципліна, що вивчає роль конституційного права як провідної галузі права, систему конституційного права як сукупність конституційно-правових норм та інститутів, механізм та апарат держави, правовий статус суб'єктів конституційно-правових відносин.

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу:

Метою курсу «Конституційне право» є висвітлення значення конституційного права як провідної галузі національної правової системи України, роль якої суттєво зростає на сучасному етапі суспільних перетворень, показати тенденції державотворчого процесу в сучасній Україні.

Завдання курсу:

теоретичні:

- засвоєння основних категорій та термінів курсу “Конституційне право” як базової юридичної дисципліни;
- формування системи знань про механізм та апарат держави;
- засвоєння нормативно-правової бази для вивчення галузевих юридичних дисциплін.

практичні:

- формування навиків аналізу норм Основного закону держави;
- формування вмінь класифікації норм та інститутів конституційного права;
- застосування здобутих теоретичних знань у процесі захисту основних прав та свобод людини та громадянина, та участі громадян в формуванні органів державної влади;
- формування вмінь визначити проблеми імплементації міжнародно-правових норм до національного законодавства України.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності:

Загальні

- ЗК2 здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК11 здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові

- СК8 знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- СК 12 здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції
- СК13 здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

- ПРН3 проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
- ПРН5 давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
- ПРН18 виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
- ПРН19 демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
- ПРН21 застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
6,5/195 денна форма навчання	38	34	123

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова компонента
2020-2021	3,4	081 Право	2	обов'язкова

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

Програма для створення презентацій Microsoft PowerPoint. Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Zoom.

7. Політика курсу

Для успішного проходження курсу з даної навчальної дисципліни необхідно:

- регулярне відвідування лекційних та семінарських занять, за винятком випадків відсутності з поважних причин;
- активна участь в обговоренні питань, що виносяться на лекційні, семінарські заняття;
- своєчасне та якісне виконання завдань самостійної роботи;
- пропущені заняття відпрацьовувати згідно з графіком консультацій викладача.

Обов'язкове дотримання здобувачем правил академічної доброчесності і чітке розуміння наслідків її порушення.

Здобувачі вищої освіти мають бути зареєстровані на платформі KSU On-line.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі та науково-педагогічні працівники діють відповідно до:

- Положення про організацію самостійної роботи студентів від 02.07.2016 №428-Д.
- Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 №789-Д.
- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 803-Д.
- Порядок виявлення та запобігання академічного плагіату в науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 04.09.2020 №800-Д;

- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХДУ від 07.09.2020 №803-Д;

- Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д

- Порядок ХДУ про визнання результатів неформальної та інформальної освіти від 04.03.2020 № 247-Д тощо.

Нормативні акти знаходяться в публічному доступі.

Відділу забезпечення якості освіти:

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

Навчально-методичного відділу:

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО: ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА, ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТОСТІ, ФОРМИ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ					
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 1. Конституційне право як галузь права і навчальна дисципліна. 1. Поняття і предмет конституційного права України як галузі права. 2 Конституційно-правові норми та інститути, їх особливості і види. 3. Конституційно-правові відносини: їх суб'єкти, об'єкти, види. 4. Джерела конституційного права України.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 5	Основна література 5,6,9 Додаткова література 19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 2. Система конституційного права України 1. Предмет науки конституційного права України. 2. Функції науки. 3. Методологія науки конституційного права України 4 Розвиток науки конституційного права.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 13,14 Додаткова література 19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 3. Конституція як основний закон держави 1. Основні положення вчення про конституцію 2. Поняття конституції і класифікація конституцій 3. Функції, принципи, юридичні властивості конституцій. 4. Конституційні норми і конституційні інститути, їх особливості	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 5	Основна література 5,6,12 Додаткова література 19,39	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6

	5. Загальна характеристика Конституції України 1996р.				
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 4. Система органів державної влади 1. Поняття і зміст державної влади. 2. Конституційні основи організації і здійснення державної влади. 3. Розподіл влади як принцип конституційного ладу України. 4. Конституційно-правові особливості органів державної влади. 5. Проблеми «конституційності» та «легітимності» державної влади. Співвідношення категорій «народний суверенітет» та «народовладдя»	Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,6,12 Додаткова література 39,19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 5. Основи конституційного ладу України 1. Поняття конституційного ладу і його основ. 2. Конституційні засади державної влади і місцевого самоврядування. 3. Конституційний статус України як суверенної, правової, соціальної держави. 4. Декларація про Державний суверенітет України та її значення для утвердження суверенітету української держави. 5. Верховенство права, верховенство конституції і законів України	Лекція 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,6,13 Додаткова література 19,39	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 6. Конституційна характеристика української держави 1. Українська держава як соціальна та правова держава 2. Особливості парламентсько-	Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,9,12 Додаткова література 19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна	6

	президентської республіки 3. Україна – унітарна держава			дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 7. Конституційно-правова відповідальність 1. Поняття конституційно-правової відповідальності, її види та місце в системі юридичної відповідальності. 2. Суб'єкти і об'єкти конституційно-правової відповідальності. 3. Значення конституційно-правової відповідальності для захисту Конституції і стабільності конституційного ладу.	Лекція 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,6,13 Додаткова література 19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 8. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні 1. Поняття основних прав і свобод людини та громадянина, їх співвідношення. 2. Виникнення і розвиток прав людини. 3. Міжнародні стандарти прав людини та їх зв'язок з конституційними правами і свободами людини і громадянина. 4. Поняття правового статусу громадянина. 5. Поняття і принципи правового статусу громадянина. 6. Тенденції конституційного регулювання основних прав, свобод і обов'язків громадян України на сучасному етапі.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 12,13,14 Додаткова література 19,25,27	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 9. Конституційні права та обов'язки людини і громадянина в Україні 1. Особливості основних прав, свобод і обов'язків громадян України. Їх класифікація. 2. Конституційне регулювання основних особистих і політичних прав громадян України.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,6,9 Додаткова література 19,27,25	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6

	3. Конституційне регулювання основних соціально-економічних прав громадян, прав в області культури і екології. 4. Основні обов'язки громадян України. 5. Гарантії і механізм реалізації конституційних прав і свобод громадян України.				
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu.forstudent/shedule.aspx)	Тема 10. Вибори та референдум: поняття, види 1. Характеристика виборчої системи України. 2. Принципи виборчого права України. 3. Референдум і його види. Конституційно-правові засади безпосередньої демократії в Україні.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 1,2,4 Додаткова література 19,24,36	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
	Всього за модуль	90 год. , з них: лекції – 16 год., семінари – 16 год., с.р. – 58 год.			60
Екзамен					
Модуль 2. ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ УКРАЇНИ І СИСТЕМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ..					
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu.forstudent/shedule.aspx)	Тема 11. Законодавча влада в Україні 1. Загальна теорія і стан парламентаризму. Місце парламентів у системі вміщих органів державної влади 2. Законодавчий процес та інші парламентські процедури 3. Конституційно-правовий статус парламенту України – Верховної Ради України	Лекція 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 6,9,13 Додаткова література 19,39	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu.forstudent/shedule.aspx)	Тема 12. Правовий статус народного депутата України 1. Загальна характеристика правового статусу народного депутата України. 2. Повноваження народного депутата у Верховній Раді	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 7	Основна література 5,9,14 Додаткова література 19,26,36	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія	6

	України та її органах. 3. Головні напрямки діяльності народного депутата у виборчому окрузі. 4. Гарантії діяльності народного депутата України. Відповідальність народного депутата перед виборцями.			Виконання завдань до самостійної роботи	
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 13. Конституційно-правовий статус Президента України 1. Президент України — глава української держави. 2. Порядок обрання та зміщення Президента України. 3. Компетенція Президента України. 4. Взаємовідносини Президента України з іншими державними органами. 5. Право вето: теорія, світовий досвід, реалізація в Україні	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 3,5,11,12,13 Додаткова література 19,40	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 14. Виконавча влада в Україні 1. Моделі виконавчої влади. Способи формування уряду 2. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади. 3. Повноваження Кабінету Міністрів України 4. Глава уряду: правосуб'єктність, принципи діяльності; компетенція як сукупність прав і обов'язків; порядок обрання (призначення), звільнення, заміщення посади; гарантії діяльності глави уряду; конституційно-правова відповідальність. 5. Місцеві органи виконавчої влади і їх структура, порядок формування та компетенція.	Лекція 2 год. Семінар 2 год. Самостійна робота 7	Основна література 6,13,14 Додаткова література 19	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 15. Конституційний Суд України 1. Поняття та моделі конституційної юстиції. 2. Місце Конституційного	Лекція 4 год. Семінар 2 год. Самостійна	Основна література 6,13 Додаткова література 28,34	Усне опитування	6

ent/shedule.aspx	<p>Суду України в системі органів державної влади.</p> <p>3. Порядок утворення і склад Конституційного Суду України.</p> <p>4. Статус суддів Конституційного Суду України та гарантії їх діяльності. Кваліфікаційні вимоги до кандидатур суддів. Порядок обрання Голови КСУ</p> <p>5. Повноваження Конституційного Суду України.</p> <p>6. Порядок прийняття і розгляду конституційних подань і звернень</p>	робота 6			
<p>Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)</p>	<p>Тема 16. Система судів загальної компетенції та спеціалізованих судів в Україні</p> <p>1. Судова влада в Україні: загальна характеристика</p> <p>2. Суди загальної компетенції в Україні</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Семинар 2 год.</p> <p>Самостійна робота 7</p>	<p>Основна література 5,12,13</p> <p>Додаткова література 34</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування</p> <p>Навчальна дискусія</p> <p>Виконання завдань до самостійної роботи</p>	6
<p>Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)</p>	<p>Тема 17. Органи правосуддя в Україні.</p> <p>1. Прокуратура в Україні : загальна характеристика</p> <p>2. Основна компетенція органів прокуратури в Україні</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Семинар 2 год.</p> <p>Самостійна робота 6</p>	<p>Основна література 5,9,13</p> <p>Додаткова література 34</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування</p> <p>Навчальна дискусія</p> <p>Виконання завдань до самостійної роботи</p>	6
<p>Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)</p>	<p>Тема 18. Місцеве самоврядування в Україні</p> <p>1. Загальна характеристика законодавства про місцеве самоврядування.</p> <p>2. Основні теорії і моделі місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття і принципи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.</p> <p>4. Порядок формування органів місцевого</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>семинар 2 год.</p> <p>Самостійна робота 7</p>	<p>Основна література 6,12,14</p> <p>Додаткова література 24,25,29</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування</p> <p>Навчальна дискусія</p> <p>Виконання завдань до самостійної роботи</p>	6

	самоврядування. 5. Компетенція місцевих рад і їх акти. 6. Форми і методи діяльності місцевих рад як органів місцевого самоврядування.				
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 19. Конституційно-правові основи національної безпеки України 1. Правовий статус та порядок формування Ради Національної Безпеки та Оборони 2. Компетенція РНБО 3. Основні функції РНБО	Лекція 2 год. семінар 2 год. Самостійна робота 6	Основна література 5,12,13 Додаткова література 31	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
Згідно розкладу занять (http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx)	Тема 20. Конституційно-правові основи народовладдя і державної влади 1. Громадянське суспільство: поняття, ознаки. 2. Конституційно-правові основи взаємовідносин государства та громадянського суспільства в Україні. 3. Політичний плюралізм як принцип конституційного ладу і ознака громадянського суспільства. 4. Конституційно-правовий статус політичних партій в Україні 5. Політичні партії як елемент громадянського суспільства. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні.	Лекція 2 год. семінар 2 год. Самостійна робота 7	Основна література 5,6,13 Додаткова література 25,38	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування Навчальна дискусія Виконання завдань до самостійної роботи	6
	Всього за модуль	105 год. , з них: лекції – 22 год., семінари – 18 год., с.р. – 65 год.			60
	Екзамен				40
	Всього за навчальну дисципліну	195 год. , з			

		них: лекції – 38 год., семінари – 34 год., с.р. – 123 год.			
--	--	---	--	--	--

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Оцінювання відповідей, самостійної та індивідуальної роботи здобувача з кожної теми чи завдання здійснюється в діапазоні від 0 до 5 балів. Де 5 балів, це коли відповідь (робота) здобувачем виконана в повному обсязі, 4 бали – якщо допускаються незначні помилки, 3 бали – якщо основний матеріал викладений, але з помилками й не точностями, 2 бали – якщо відтворено основний навчальний матеріал фрагментарно, бракує власних суджень та самостійного виконання роботи (мають ознаки академічного плагіату), 1 бал – відповідь (робота) здобувача фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення чи виконання завдання.

При оцінюванні відповідей здобувачів враховується:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність, володіння спеціальною термінологією тощо;
- якість знань: осмисленість, системність тощо;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, систематизувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- самостійність оцінних суджень;
- виконання самостійної роботи з кожної теми за методичними рекомендаціями до семінарських занять тощо.

Оцінювання самостійної/індивідуальної роботи здійснюється за критеріями:

- високий концептуальний рівень та повнота висвітленого питання;
- змістовність та обізнаність здобувачем теми;
- логічність, послідовність викладення матеріалу, доведення та аналіз вивчених теорій, концепцій, вчень;
- незалежність думки;
- академічна доброчесність у виконанні завдання;
- вільне використання для підготовки доступні інформаційні технології і бази даних;
- рівень підготовки проектів необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях тощо;
- складність он-лайн курсу тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті затверджено наказом від 07.09.2020 № 803-Д. (далі - Порядок).

Оцінювання результатів навчання протягом семестру (поточний контроль) здійснюється відповідно до п. 2.1. Порядку.

Оцінювання результатів навчання після вивчення освітніх компонент/навчальних дисциплін (семестровий (підсумковий) контроль згідно п.2.2. Порядку.

Модуль 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО: ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА, ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТОСТІ, ФОРМИ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 20 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 5 балів.

Контрольна робота – до 5 балів.

Модуль 2. ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ УКРАЇНИ І СИСТЕМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 20 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 5 балів.

Контрольна робота – до 5 балів.

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують здобувачі *денної форми навчання* за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є екзамен

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)				
1.	Відвідування лекційних занять	0	0	0
2.	Семінарські заняття (самостійна робота)	до 30 (включно)	до 20 (включно)	50
3.	Контрольна робота		до 5 (включно)	5
3.	Індивідуальна робота здобувачів		до 5 (включно)	5
4.	екзамен			40
5.	Разом балів			100
Вибіркові види діяльності (робіт)*				
6.	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо			max 10

*Здобувачі можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовці презентації англomовної статті з аналізу даних, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.). за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач).

Оцінка за екзамен відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання (табл. 3).

Таблиця 2

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою
		екзамен
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова (основна) література:

1. Бакумов О.С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації [Текст] : монографія / О. С. Бакумов ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2015. – 245 с.
2. Виборче законодавство України: проблеми та шляхи їх вирішення. – К.: ФАДА ЛТД, 2005.- 210 с.
3. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції//Право України. – 2004. - №3. – С. 14-18.
4. Журавський В.С. Становлення і розвиток українського парламентаризму (теоретичні та організаційно-правові проблеми) – К.: Парламентське вид-во, 2002.- 157 с.
5. Конституційне право України/За ред. В.Ф. Погорілка. - У.:Наукова думка, 2000.- 325 с.
6. Конституційне право України: Підручник/За ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002.- 456 с.
7. Конституційне право України в тестових завданнях [Текст] : навч. посіб. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ ; [уклад.: Наливайко Л. Р. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Наливайко Л. Р. - Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2014. - 345 с.
8. Кресіна І.О. Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003.-146 с.
9. Курасян А.Р. Конституційне право України [Текст] : навч.-метод. посіб. / А. Р. Курасян ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. конституц. права. - Одеса : Фенікс, 2015. – 134 с.
10. Міхневич Л.В. Конституційне право України [Текст] : практикум / Л. В. Міхневич ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 265 с.
11. Плахотнюк Н.Г. Інститут президентства в Україні. – К.: Максимус, 2004.- 257 с.
12. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Референдне право України: Навч. посібник. – К.: Ліра-К, 2006.- 386 с.
13. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008.- 315 с.
14. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник. - К.: Юрінком Інтер, 2004. 421 с.
15. Шляхтун П.П. Парламентаризм: Словник-довідник.– К: Парламентське вид-во, 2003.- 125 с.
16. Шукліна Н.Г. Конституційно - правове регулювання прав і свобод людини і

громадянина в Україні (проблеми теорії і практики): Монографія. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 167 с.

Додаткова література:

17. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР.- 1990.- № 31. Ст. 429.
18. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України - 1991.- № 38.- Ст. 502.
19. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
20. Закон України. Про внесення змін до Конституції України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 2, ст.44.
21. Закон Української РСР. Про мови в Українській РСР // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1989, N 45, ст.631 (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 75/95-ВР від 28.02.95, ВВР 1995, N 13, ст.85 N 594-IV (594-15) від 06.03.2003, ВВР, 2003, N 24, ст.159).
22. 6. Закон України. Про правонаступництво України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 46, ст.61.
23. Закон України. Про освіту. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 34, ст.451. (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 608/96-ВР від 17.12.96, ВВР, 1997, N 8, ст. 62 N 178-XIV (178-14) від 14.10.98, ВВР, 1998, N 48, ст.294)(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 2628-III (2628-14) від 11.07.2001, ВВР, 2001, N 49, ст.259 N 2887-III (2887-14) від 13.12.2001, ВВР, 2002, N 11, ст. 80 N 2905-III (2905-14) від 20.12.2001, ВВР, 2002, N 12-13, ст.92 N 380-IV (380-15) від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10-11, ст.86 N 1158-IV (1158-15) від 11.09.2003 N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003 N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003).
24. Закон України. Про всеукраїнський та місцеві референдуми // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 33, ст.443.
25. Закон України. Про об'єднання громадян // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 34. - Ст.504. (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 3582-XII (3582-12) від 11.11.93, ВВР, 1993, N 46, ст.427 N 642/97-ВР від 18.11.97, ВВР, 1998, N 10, ст. 36 N 655-XIV (655-14) від 13.05.99, ВВР, 1999, N 26, ст.220 N 2171-III (2171-14) від 21.12.2000, ВВР, 2001, N 9, ст.38 N 2651-III (2651-14) від 11.07.2001, ВВР, 2001, N 44, ст.232 N 762-IV (762-15) від 15.05.2003.
26. Закон України. Про статус народного депутата України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 3, ст. 17(В редакції Закону від 22.03.2001, ВВР, 2001, 42, ст. 212, із змінами, внесеними згідно із Законами від 04.07.2002, ВВР, 2002, № 35, ст.264, від 12.09.2002, ВВР, 2002, №43, ст.314).
27. Закон України. Про звернення громадян // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 47. - Ст.256. (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 653-XIV (653-14) від 13.05.99, ВВР, 1999, N 26, ст.219) N 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003)
28. Закон України. Про Конституційний Суд України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 49. - Ст.272
29. Закон України. Про місцеве самоврядування в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170 (Із змінами, внесеними згідно із Законами від 06.10.98 р., ВВР, 1998, № 48, Ст.292, 06.10.98 р., ВВР, 1998, № 48, Ст.292, 06.10.98 р., ВВР, 1998, № 48, Ст.292, 16.07.99 р., ВВР, 1999, № 41, Ст.372, 11.01.00 р., ВВР, 2000, № 9, Ст.67, 22.06.2000 р., ВВР, 2000, № 46, Ст.393, 21.12.2000 р., ВВР, 2001, № 9, Ст.39, 17.05.01 р., ВВР, 2001, № 31, Ст.149, 29.05.2001р., ВВР, 2001, № 32, Ст.172, 07.06.018 р., ВВР, 2001, № 33, Ст.175, від 06.03.2203 р., ВВР, 2003, № 24, Ст.159, від 22.05.2003 р., Голос України, 2003, 19 червня).
30. Закон України. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини //

Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 20. - Ст.99

31. Закон України. Про Раду національної безпеки і оборони України // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 35. - Ст.237.

32. Закон України. Про громадянство України. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 13. - Ст.3.

33. Закон України. Про політичні партії в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 23. - Ст.118.

34. Закон України. Про судоустрій України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, N 27-28, ст.180. (Із змінами, внесеними згідно з Рішенням Конституційного Суду N 20-рп/2003 від 11.12.2003).

35. Закон України. Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України” // Голос України. – 2004, 16 квітня.

36. Закон України. Про вибори народних депутатів України // Голос України. – 2004, 20 квітня.

37. Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 2002-2203. Кн. 4 / Відповід. редакц. канд.юрид.наук. П.Є.Євграфов. – К.:Юрінком Інтер, 2004.- 584 с.

38. Європейська хартія місцевого самоврядування // Віче. – 2000.- № 3.- С. 43-50.

39. Конституція України. Науково-практичний коментар / В.Б.Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В.Баулін та ін.: ред. кол. В.Я. Тацій, Ю.П.Битяк, Ю.М. Грошевой та ін.- Харків: Видавництво «Право»; К.:Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003.- 808 с.

40. Науково-практичний коментар Закону України „Про вибори Президента України” / За ред. Ю.Б.Ключковського. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 408 с.

Інтернет-ресурси:

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:

- **Web of Science** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Scopus** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Springer Link** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).

Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJS.c.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання** http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
- **Українські Інтернет-ресурси**
- http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
- **Українські Інтернет-ресурси**
- http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx